

YÂ-SÎN SÛRESİ

Yâ-Sîn Sûresi Mekke döneminde inmiştir. Bu sûreye; Azîme, Muimme, Müdâfia-i Kâdiye, Kalb-i Kur’ân da denilmiştir.

Âlûsî nakleder: “Ebû Nasr Seczî, İbâne’de “hasen” diyerek Hz. Âişe’den şöyle rivâyet etmiştir: Hz. Âişe demiştir ki, Resûlullah şöyle buyurdu: “Kur’ân’da bir sûre vardır, Allah katında Azîme (*büyük ve fevkalâde, çok mühim*) diye anılır. Sahibi de Allah katında ‘şerif’ (*şerefli kimse*) diye anılır, sahibi kıyâmet günü Rebia ve Mudar’dan daha çokları hakkında şefâat eder. O, Yâ-Sîn Sûresi’dir.”

Said b. Mansur ile Beyhakî de Hassan b. Atıyye’den rivâyet etmiştir ki, Resûlullah şöyle buyurmuştur: “Yâ-Sîn Sûresi’ne Tevrat’ta Muimme denilir. Sahibine dünya ve âhîret hayrını genelleştirir ve onun dünya ve âhîret sıkıntılarına karşı koyar, dünya ve âhîret korkularını yok eder. Buna Müdâfia-i Kâdiye de denir. Sahibinden her türlü kötülüğü men eder ve her hayırlı ihtiyacı karşılar”

Tirmizî, Kuteybe ve Süfyan b. Veki’ yollarından Katâde hadîsiyle Enes’ten Hz. Peygamber (*s.a.s*) buyurdu ki: “*Her şeyin bir kalbi vardır. Kur’ân’ın kalbi de Yâ-Sîn’dir.*”²

Sûre-i Yâ-Sîn levh-i mahfûz mertebesine gidilmeye işarettir. Çünkü Yâ-Sîn, levh-i mahfûza mukabildir (*karşılıktır*). Buna binâen (*dayanarak*) Kalb-i Kur’ân denilmiştir.

Ya Rab! Nefsimin ve şeytanın şerrinden kaçıp sana ilticâ (*sığınan*) eden kulum. Onların fenâlığından feryat edip sana dehâlet (*merhametine sığınmak*) ediyorum. Hakîkatte ilticâ (*sığınılacak*) edecek hiçbir yer yoktur.

2 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili*, Feza Gazetecilik, İstanbul: 1992, c. 6, s. 394-395.

Ya Rabbi! Senin nâmınla işe başlıyorum. Bütün esmâ-i ilâhîyesiyle (*ilâhî isimleriyle*) Habîb'ine tecellî eden (*beliren*) ve onu bütün kullarına resûl olarak gönderip herkes için sırât-ı müstakîmi (*doğru yol*) açmış olan Allah'ım! Senin isminle başlıyorum.³

3 Şemseddin Yeşil, *Füyûzat*, Ş. Yeşil Yayınları, İstanbul: 1984, c. 6, s. 227-229.

-1-
“Yâ-Sîn”

- Sûrenin ilk âyeti olan bu harfler için âlimler:
 - a) Sûrenin ismidir.
 - b) Yemindir.
 - c) Allah Teâlâ'nın açtığı bir söz anahtarıdır.
 - d) Ey, insan! demektir (*İkrime vasıtasıyla İbn-i Abbas'tan rivâyet*)
 - e) Hakâyık Tefsiri sahibi Sülemî, Vâsıtî'den ve Cafer b. Muhammed'den: Yâ-Sîn'in yâ seyyid (*ey efendi*) demek olduğunu anlatmıştır.
 - f) Hz. Peygamber'in bir ismidir, gibi yorumlar yapmışlardır.

Nakkaş, Hz. Peygamber'den: “Benim Kur’ân’da yedi ismim vardır: Muhammed, Ahmed, Tâ-Hâ, Yâ-Sîn, Müddessir, Müzemmil, Abdullah” diye rivâyet etmiştir.⁴

- Yâ-Sîn, Efendimizin Sidre-i müntehâdan [Hz. Muhammed (s.a.s)’in mîraç gecesinde Cebrâil ile birlikte yükseldiği yedinci kat semâda bir makam, tasavvufta ise Cenâb-ı Hakk’ı tanımada beşer aklının ve akılla kazanılan bilginin son durağıdır⁵] ötedeki ismidir. Sidre’nin bu yanı da Muhammed Mustafa’dır (s.a.s).⁶
- Sîn, Allah’ın sırrına delâlet (*yol göstermek*) etmektedir. Bilesin ki Sırrullah’tan ibâret olan insandan murad (*maksat*) iki cihan serveri Hz. Muhammed Mustafa’dır (s.a.s). Yâ-Sîn: Ey insan (*Ya insan!*) demektir ki muhâtabı Resûl-i Kibriyâ’dır. Yani; “Yâ insan! Aynı

4 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur’an Dili*, Feza Gazetecilik, İstanbul: 1992, c. 6, s. 398.

5 İlhan Ayverdi, *Kubbealtı Lugati: Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınevi, İstanbul: 2005, c.3.

6 Halûk Nurbaki, *Yâ-Sîn Sûresi Yorumu*, Damla Yayınevi, İstanbul: 1999, s. 8.

zati ve'l-Kur'âni'l-hâkim” Meâli: “Ey benim Zât'ımla zât olan insan Kur'ân-ı Kerîm'de seninle ayniyet (*aynı*) arz eder” anlamınadır.

Hz. Ali (*kerremallahi veche*) de kendisine karşı mızraklarına Kur'ân-ı Kerîm'i takan hasım askerlerine “Ene'l-Kur'ânu'n-nâtık” “Nâtık-ı Kur'an (*konuşan Kur'an*) benim” buyurmuşlardır.⁷

- Muhammed kelimesinin yazılışı ezelden (*başlangıçtan*) ebede (*sonsuzluk*) kâinât sayfaları üzerine uzatılmış ve yayılmıştır. (...) “Muhammed”in başındaki “mim” harfi yazılışının uzunluğuyla birlikte melekût âlemine bağlıdır. Sûreti de mülk âlemi üzerine indirilmiştir. Mim harfinin uzunluğu âlemleri bütünüyle kuşatmıştır. Âlemlerin ortaya çıkışı sırasında a'yân-ı sâbitesini şâmil (*kaplayıcı*) bulunmaktadır. “Muhammed” ismindeki “mim”in ötresi (Arap ve Osmanlı alfabesinde üstüne konduğu sessiz harfi “o”, “ö”, “u” veya “ü” sesiyle beraber okutan işaret, hareke), O'nun nübüvvet-i uzmâ (*çok yüce nebî*) ve risâlet-i kübrâ (en büyük resûl) makamlarındaki yükselişlerine, kuds (*kutsallık*) makâmındaki en yüce şerefe yükselişine işaret etmektedir. Öyle yüce bir şeref ki, onun nihâî (*son*) sınırını, ulu'l-azm peygamberlerin [azim sahipleri, karşılaştıkları büyük zorluklara rağmen peygamberlik görevlerini üstün bir azim ve kararlılıkla eksiksiz olarak yapmış bulunan peygamberler; Hz Nûh, Hz. İbrâhim, Hz. Mûsâ, Hz. Îsâ, Hz. Muhammed (*s.a.s*)] dışındaki siddik (*sâdık*) ve mukarreblerin (*Allah'a çok yakın olan melekler*) idrakleri bile kavrayamaz.

“Muhammed”in “H” harfine gelince, Resûlullah'ın mânevî değerinin ve durumunun yüceliği sebebiyle sahip olduğu makamların en üst sınırını gösterir. Onun mânevî derecesi; korkuyla süslenmiş sevgi karışımı bir makam ile mânevî yükseliş arasındadır. Onun korkudan kaynaklanan sevgisinin asıl menşei (*kaynağı*), sidre-i münthâda Cenâb-ı Hakk ile konuşurken duyduğu haşyetle (*yücelik karşısında duyulan gönül titremesi*) kulluğa yöneliştir.

“H”nin fethası (*Arap ve Osmanlı alfabesinde üstüne konduğu sessiz harfi “â” veya “e” sesiyle okutan işaret, hareke*), kurb kâfilleriyle (*yakınlığa ulaşanların kefil olmalarıyla*) birlikte tıslımlı Tûr-i Sina'dan

7 Abdül-kerîm b. İbrahim el-Cilî, *Besmele'nin Şerhi*, Çev. Seyyid Hüseyin Fevzi Paşa, Kitsan Yayınları, İstanbul, s.59.

ezelden ebede taşınışı gösterir. Bu mânevî taşınışı, kendisinden önce ve sonra, oradan oraya daimîdir. Bunun ne olduğunu tam mânâsıyla anlamak gerçek idraktır.

Ortakdaki “mim”e gelince, Hz. Peygamber’i anlama noktasında kişinin ona bahşedilen (*lutfedilen*) nimetleri idrak etmesi ve onun mevcudatın idrakinin ötesinde olduğunu bilmesidir. Çünkü o, ilim meclisindeki âlem-i emir hükmünün gizlilikten açıklığa kavuşması suretiyle zâhir (*açığa çıkmıştır*) olmuştur. Hem de bu ortaya çıkış ümmîlik (*okuma yazma bilmeme*) tarikiyledir (*yoluyladır*).

“Mim”in şeddesi (*Arapça’da iki kere okunması gereken bir harfin üzerine konan işaret*), Hz. Peygamber’e iki tane ümmîlik ünvanı vermektedir. Bunlardan birincisi onun okuma yazma bilmemesine ait ümmîlik, ikincisi de ümmetinin kendisine mensubiyetini gösteren bir ümmîliktir.

Sondaki “dal” harfine gelince, kâinâtın dönüşü devam ettikçe, yeryüzünün, ona ve onun yolunda bulunanlara tahsis edilmesi anlamındaki devlet-i ebediyyesidir (*sonsuz iktidar*). O, yeryüzü kendi emrine verilenlerin en hayırlısıdır.

“Muhammed”in “d”sinin sakin oluşu ve hareke kabul etmemesi, onun sultanlık makamındaki istikrarına (*tutarlı oluşuna*), ebedî sadet burçlarındaki dönüşüne ve bir nimetten diğerine bir delilden öbürüne yükselişine işarettir. Hüküm ve hikmetin tamamı ona mahsustur. O da, Muhammed’dir (*s.a.s*). O Ceberût âleminin basamaklarıdır. Kıyâmete kadar emir ve nehiy (*yasak*) sahibidir.⁸

- Muhammed’in zâhiri ve mânevî büyüklüğünün sınırı yoktur Frithjof Schuon, ondaki iki yönü göstermek için dünyevî ve semavî isimlerini, Muhammed ve Ahmed’i kullanarak bir modelde göstermiştir:

Muhammed; hamd edilen, zâhiri tecellî, son iki tuğlanın gümüşüdür, Kur’ân’ın mânâsı üzerine iner. Ahmed; methedilen; bâtinî tecellî, son iki tuğlanın altınıdır, mîrâcı idrak eden Hz. Muhammed (*s.a.s*)’in bâtinidir.⁹

8 Ahmed er-Rifâi, *Sohbet Meclisleri*, Çev.Dr.Ali Can Tatlı, Erkam Yayınları, İstanbul: 1996, s.61-63.

9 Peygamberimizin, “*Ben ahlâk binasının son tuğlasıyım*” sözü Muhiddin Arabî’nin

- Muhammed, Kur’ân’ın ilk vahyinin indiği leyle-i kadir’le (*Kadir Gecesi*) ilişkilidir. Allah’ın Celâl yönünün tecellisidir (*görünme, belirme*) ve Peygamber’in bir abd, “kul” rolünü temsil eder; etkin peygamberdir, resûldür.

Ahmed: Mîrâc gecesiyle ilişkilidir; burada ona habib, “sevgili, dost”un açıklaması verilmiştir ve bu nedenle Allah’ın Cemâl yönünü temsil eder; ümmî’dir, başka bir ifadeyle vahyin alıcısıdır.¹⁰

- Kadir Gecesi, Ramazan’ın son üçte birinde olduğu bildirilen bir gecedir. Ramazan’ı sabır, zorluk ve gece gibi düşünürsek Kadir’in yani Allah’ın mânâsının tecellîsi olan Kur’ân’ın insan tarafından idraki ancak bu zorluğa katlanana inmektedir.

Burada akla şu hadis gelir: “Cenâb-ı Hakk her gecenin son üçte birinde dünya semâsına nâzil olarak (*inerek*) bir şey isteyen yok mu?” der.

Sıkıntının en zor zamanında (*son üçte birinde*) kul eğer hamd eden mü’minse Allah’la irtibat kurar ve kul “an” zuhuruna mazhar olur. İşte bu hal Muhammedî zuhûrdur. Mîrâc ise peygamberin kendi hakîkati ile yükseldiği mânâdır. Bu da Ahmed’in zuhûrudur.

Mim harfi Muhammed’de ve Ahmed’de ortaktır. O halde Ahmed’deki mim kalkarsa ahad tecellî eder (*akseder*). İşte Hz. Peygamber’in kulluğundaki Rab tecellîsi budur.

O halde Muhammed vahye mahzardır. Ahmed ise Peygamber’deki hakîkatin, zâtî tecellînin adı olduğundan cemâldir, aşktır ve mîrâcın mânâsıdır.

O Hazret ki misâl (*örnek*) olmakta mahluklardan (*yaratılmışlardan*) ayrılıp tenzih (*suç ve eksiklerden uzak*) makamına yükselmiştir. Maârif-i Rabbâniyenin menbaıdır (*eğitimin kaynağı*). İlâhî esrarın (*sırların*) şefkatidir. İsteklilerin gayesinin nihâyetidir. Hak yolunda yürüyüp de hayretler içinde kalanların delilidir. O, Muhammed’dir, vasıf ve zatıyla Mahmud’dur. Gelip geçenlerle

Fusûs’unda “son iki tuğlasıyım” sözüdür. Bu iki tuğla tek tuğlayı temsil etmektedir. Altın tuğla, Hâtemü’l-Evliyâ, gümüş tuğla da Hâtemü’l-Enbiyâ olması ile alâkalıdır. Yani, altın tuğla, velî makamını, bâtını-ıçini, gümüş tuğla da nebî makamını, zâhirini ve dışını anlatır.

10 Annemarie Schimmel, *Tanrı’nın Yeryüzündeki İşaretleri*, Çev. Ekrem Demirli, Kabcacı Yayınevi, İstanbul: 2004, s. 245.

gelecek olanların Ahmed'idir. Ahmed, Resûlullah'ın (s.a.s) kadim kutuptaki ism-i şerifleridir (*şerefli isim*). Onun için Hazreti Mûsâ (a.s) "Allah'ım, beni Ahmed'in ümmetinden yap" dedi ve İsâ (a.s) tebşir edip (*müjdeleyip*) "Ey İsrâil oğulları! Ben size Allah'ın elçisiyim, benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek Ahmed adında bir peygamberi de müjdeleyici olarak geldim" (Saff, 6) buyurdu.

Ahmed ziyade (*fazlaca*) hamîd (*hamdeden*) ve ziyade mahmud (*hamd olunmuş, senâ edilmiş*) mânâlarına gelir. Ve bazı büyükler buyurmuşlardır ki, tekerrür-i hamdi hasebiyle (*hamdin tekrarı sebebiyle*) Muhammed ve hamd bayrağına hâmil olmak cihetiyle Ahmed tesmiye olunmuştur (*isimlendirilmiştir*).¹¹

- Hz. Ahmed de Cenâb-ı Hakk'tan, kendisine nusret (*yardım*), ve kuvvet talep etti. Bunun üzerine Cenâb-ı Hakk kendisine dedi ki "Ya Ahmed, yeryüzünde olan kuvvet ve kudretin ne itibarı olur? Felek üzere olan semâdaki aya bak ve onun alnını yar Ya habibim! Yeryüzünde olan halkın sana itaat etmesi güç bir şey değildir. Ben sana feleklerde (*yörünge ve kader*) ve semâlarda olan eşyayı itaat ettirdim. Yani kudretin elinde sana; meleği, feleği, ayı ve güneşi âciz ve itaatkâr kıldım. Sen bu dönüş üzere devreden ayı gör ve istersen onu ikiye ayır ki, sana bu derece kudret ve kuvvet ihsan eyleyip, nusret (*yardım*) vermişim."

İşte o hazret hakîkaten bir işareti ile ayı iki parçaya ayırdı O hazretin hüküm ve tesiri ayın vücûdunda bu suretle zâhir oldu ki; o devre; Devr-i Ahmedî demek bu sebepten münasip (*uygun*) oldu. Bu devirde, zat ve sıfatın tecellî güneşi zâhir oldu.¹²

*Peygamber zâtıyla kendine bağlananların maddesi (nefsi) ile mânâsını (rûhu ve sırrı) ayırdı. Böylece Rab ve kulluk ayrıldı. Kişinin kendisinde "Nefsini bilen Rabbini bilir" mânâsını görmemesini sağladı. Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.s) Kur'ân'daki isimleri şunlardır:*¹³

11 İsmail Hakkı Bursevî, *Mesnevî Şerhi*, İnsan Yayınları s. 434.

12 Ken'an Rifâî, *Mesnevî Hatıraları*, Kâzım Büyükaksoy (haz.), İnkılâp Kitapevi, İstanbul: 1968, s. 191.

13 Derleyenin Notu.

- **Müddesir:**

Kelimenin aslı mütedessir olup örtüye bürünen demektir.

İkrime'nin açıklamasına göre "Peygamberliğe ve nefsi olgunluklara bürünen "demektir. Kendisine verilmiş olan hakîkati halkın bakış ve görüşünden gizlemeye çalışan Muhammed.¹⁴

- **Tâ-Hâ:**

Tâ harfi Tâhir (*temiz*), he Hâdî (*hidâyet eden, doğru yolu gösteren*) ismine işarettir.

- **Müzzemmil:**

Aslı mütezemmildir, örtünen demektir. Kendisi örtünmüş veya başkası tarafından örtülmüş olabilir.

Bir de yük yüklemek mânâsına gelen zeml'den türetilerek "yükü yüklenen" mânâsına geldiği söylenmiştir. Müzzemmil Sûresi 5. âyetinde de "Biz senin üzerine ağır bir söz bırakacağız" buyurulmaktadır.¹⁵

- **Abdullah:**

Allah'ın kulu. Abd; ibâdet masdarından yapılmıştır. Ubûdiyet, kulluk mânâlarına gelir.¹⁶

- Mutlak kul, yaratıklardan herhangi birisine karşı efendilik özelliğinin bulunmadığı kuldur. Bu kişi, kendisini âlemdeki her şeye muhtaç görür. Âleme muhtaçlığı ise âlemin bir isim perdesinin ardından Hakk'ın aynısı olması yönündendir.¹⁷

- **Mahmud:**

Hamdolanmış, senâ edilmiş, övülmüş.

Makâm-ı Mahmud:

Hz. Muhammed'in (*s.a.s*) en büyük şefâat makamı, cennet.

14 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, Feza Gazetecilik, İstanbul: 1992, c. 8, s. 416.

15 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, Feza Gazetecilik, İstanbul:1992, c. 8, s. 392-393.

16 Elmalılı M. Hamdi Yazır, *Hak Dini Kur'an Dili*, Feza Gazetecilik, İstanbul: 1992, c. 1, s. 102.

17 Suad el-Hakîm, *İbnü'l-Arabî Sözlüğü*, Çev. Ekrem Demirli, Kabalcı Yayınevi, İstanbul: 2005, s. 481.

Hangi mânâyı alırsak alalım, gerçek insana dikkat çekiliyor.

Yâ Vâkî (*koruyan*) ismine, Sîn Selâm ismine işarettir. Yani, seni ezelden eksik ve noksanlardan sâlim (*selâmette*) kıldığım için seni neş'e ve adet perdelerinden (*insanlara ait adetlere takılıp kalmaktan*) korudum. O yüzden Vâkî ismine sahıpsin. Senin fitratın (*yaradılışın*) selâmdır (*sîn*), mânân ise selâmete eriştiredir. Varlıktan doğan kemâlin, bütün yaratılmışları kaplar ve bütün hikmetleri ihtiva eden Kur'ân'ın mânâsıdır. Hakim olan Kur'ân, Yâ ve Sîn ile tarîk-i tevhid (*birlik yolu*) üzerindesin. Senin fitratın, senin zuhûrunun (*ortaya çıkışın*) tamamlanışı bütün gönüllere selâmet verdi. Allah'ın bütün mânâsı Hz. Peygamber'le vukûa geldi (*âşikâr oldu*) Senin istidadının kemâli (*olgunlaşması*) Kur'ân'da gizlidir. Kur'ân'da açıklanmıştır.¹⁸

- Allah sana yardım etsin, bilmelisin ki: Allah kendi nezdinde bilinen sürenin belirlenmesi için feleğin hareketinin varlığı vesilesiyle ruhları bedenleri idare edici olarak zamanla sınırlanmış halde yarattı. Feleğin hareketiyle zaman ilk yaratıldığında, Allah yöneten ilk ruh olarak Hz. Muhammed'in (*s.a.s*) rûhunu yarattı. Sonra ruhlara feleklerin hareketleri vesilesiyle (*ondan*) meydana çıkmıştır. Böylece Hz. Peygamber'in rûhu şehâdet âleminde bulunmadan gayb âleminde var oldu. Allah ona peygamberliğini bildirmiş, Âdem, Hz. Peygamber'in buyurduğu gibi henüz '*su ve toprak arasında iken*' onu müjdelemiştir. Zaman, Hz. Muhammed (*s.a.s*) hakkında bedenin var oluşu ve rûhun onunla irtibat kurmasına el-Bâtın ismiyle ulaşmıştır. (*Bedeni var olup ruh ona bitiştiğinde*) Bu esnada zamanın hükmü, akışta ez-Zâhir ismine geçti. Böylece Hz. Muhammed (*s.a.s*) cisim ve ruh olarak zatıyla ortaya çıktı. Başlangıçta peygamberler vasıtasıyla ortaya çıkan bütün şerâatlarda hüküm bâtını olarak ona ait iken artık zâhirde de hüküm kendisine ait oldu. Böylelikle, Şarî tek ve O da şerîatın sahibi olsa bile, iki ismin hükmü arasındaki farklılığı açıklamak için el-Bâtın isminin ortaya koyduğu bütün şerâatları ez-Zâhir isminin hükmüyle geçersiz kıldı.

Hz. Peygamber, '*ben peygamber iken*' demiş, '*ben insan iken*' veya '*mevcut iken*' dememiştir. Peygamberlik ancak Allah katından tespit edilmiş şerîat vasıtasıyla gerçekleşebilir. Böylece Hz. Peygamber,

18 Kemâlüddin Abdürrezzak Kâşânîyyüs Semerkandî, *Tevlât-ı Kâşânîyye*, Çev. Ali Rıza Doksanyedi, M. Vehbi Güloğlu (haz.), Kadioğlu Matbaası, Ankara: 1988, c. 3, s. 10.

kitabımızın başka bölümlerinde ortaya koyduğumuz gibi bu dünyada vekilleri mesabesindeki peygamberlerin varlığından önce peygamber idi.

O halde zamanın döngüsü, Hz. Peygamber'in devrinin el-Bâtın ismiyle bitip başka bir devrin ez-Zâhir ismiyle başlamış olmasından ibârettir. Bu meyanda Hz. Peygamber şöyle buyurur: “*Zaman Allah'ın yarattığı günkü haline döndü*” Bunun anlamı şudur: Hüküm, ilk devirde bâtınî (*gizli, iç yüz*) olarak kendisine ait olduğu gibi bu devirde hüküm zâhirî olarak ona, yani Hz. Muhammed'e (*s.a.s*) aittir. Halbuki ilk devrinde hüküm zâhirde Hz. İbrâhim'in, Hz. Mûsâ'nın, Hz. Îsâ'nın ve bütün diğer nebî ve elçilerin şeriatleri gibi şeriatin nispet edildiği kimselere aitti.

Peygamberler içinde zamandan dört yasak ay vardır: Bunlar Hûd, Sâlih, Şuayb ve Muhammed'dir. Bu peygamberlerin zamandan benzerleri Zülkade, Zilhicce, Muharrem ve Recep aylarıdır. Araplar aylarda kaydırma yaptıkları için, haram ay helal ay, helal ise haram haline geldi. Hz. Peygamber gelmiş ve zamanı Allah'ın kendisiyle yaratıklarında hüküm verdiği aslına döndürmüştür. Böylelikle haram aylar, Allah'ın onları yarattığı tarzda belirlenmiş, bu nedenle Hz. Peygamber zâhir dilde şöyle demiştir: “*Kuşkusuz zaman Allah'ın yarattığı günkü haline döndü.*”

İşte zamanın dönmesi böyledir. Allah Hz. Muhammed'i (*s.a.s*) beden ve ruh olarak ez-Zâhir ismiyle izhar etmiş (*açığa vurma, belirtme*), önceki şeriatından Allah'ın geçersiz kılmak istediğini geçersiz kılmış, bırakmak istediklerini bırakmıştır. Bu durum, esasla ilgili değil, özellikle hükümlere aittir. (...)

Kuşkusuz dünyada Hz. Peygamber'in ilimdeki efendiliği sabit olduğu gibi “Mûsâ yaşasaydı, bana uymaktan başka yapacak bir şey bulamazdı” diyerek hükümdeki efendiliği de sabittir. Hz. Peygamber Hz. Îsâ'nın inmesi ve müslümanlar içinde Kur'an ile hüküm verişinde de aynı şeyi açıklar. Böylelikle dünyada her yön ve anlam ile Hz. Peygamberin efendiliği geçerli olmuştur. Sonra, Allah şefâat (*birinin bağışlanmasını dileme*) kapısını açmasıyla kıyâmet gününde Hz. Peygamberin diğer insanlar üzerindeki efendiliğini de tesbit etmiştir. Kıyâmet günü şefâat, sadece Hz. Peygambere